

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
utca 1. szám Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Deák Ferenc-
u 8 sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasbos petitors tér-
fogata 12 fillér.
Többzori hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legczélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Uj év.

Elbucszunk a régi esztendőből és azt — idő-
számítás szerint — eltemettük. Sok kellemes és
szomorú emlék fűződik a multhoz, de már egyéni
alkotásunknál fogva a kellemest hiven őrizzük
sziveinkben, a szomorúságtól pedig igyekszünk
menekülni azzal a reménnyel, hogy a jövőben
talán másképp lesz.

Alig tudtuk már bevárni a hajnal hasadá-
sát, hogy mielőbb üdvözölhessük az új esztendő-
ben embertársainkat. Végre felvirradtunk az
1905-ik esztendőre és e sorokban sietünk ki-
fejezni szerencse jókívánatainkat minden jó-
barátunknak.

Korban egy évvel öregebbek lettünk ugyan,
de a fejlődés, a haladás, a civilizáció terén
egy évvel ismét fiatalabb és tökéletesebb.

Lapunk, a mely a mult könyvében egy
becses és értékes vaskos kötet, egy negyed-
százados munkássága után a 26-ik évfolyamban
ismét egy tiszta lapot nyitott, a melyet a jövő-
ben is igyekezni fogunk a maga tisztaságában
megőrizni, a mocsktól megóvni és arra heten-
ként csakis a tisztességes, becsületes munkásság
eredményét, az önzetlenséget és főképen a haza-
szeretetet feljegyezni.

Egy negyedszázad áll mögöttünk és büsz-
kén mondhatjuk, hogy az elismerésben részesi-
tett munkássággal, a szép és nemes iránti törek-
vésekkel, az ideális czélokért való küzdelemmel
telt be lapunk negyedszázados kötete.

Nem akarjuk állítani azonban, hogy ez
tiszta a mi érdemünk lenne, hanem igen is a
nagyközségé, a honnan anyagot gyűjtöttünk
és támogatása folytán erőt merítettünk. És mint
a multban czélunk volt a nagyközség érdekeit
szolgálni, a jövőben is csak ez lehet s igyekezni
fogunk igényeit szerény erőnktől telhetőleg ki-
elégíteni.

Jelszavunk minden időben az volt: a füg-

TÁRCZA.**Év végén . . .**

Csendes az est, csendes az alkony,
Avar mezőn, dér lepte hanton,
Bus hervadás itt, mint amott,
Völgyön halmon, mit dús tenyészet
Borítva volt: halál enyészet;
Halott a föld, hideg halott.

Tarolt. — éke disztől fosztva,
Az elmulás hideg halottja,
Avar mezők, halmok felett
Vihar száguld, a tél viharja,
Zúgó szárnya el, betakarja,
Lágy hópehely temet, temet.

Koszorus volt egykor az erdő.
Zajos. — madár dalától zengő;
Dús terhéről hajolt az ág.
Pázsit zöldelt a völgy ölében,
Földön virág, hó nap az égen. — . . .
— Be más, be más volt a világ!

Halott az év is! pillanat csak:
Sirja megásva a halottnak;
Hunyó parázs hamvába hullt,
Feledés ül a temetőre,
Síri ágyán a pihenőre
Örök, sötét álom borult.

getlen sajtó szolgálatában oly munkát végezni,
mely éber őre legyen a nemzeti szellemnek,
bizalmas jóbarátja a közönségnek és igazságos
ellenőre a közpályán működőknek, valamint az
eseményeknek.

Szóval az igazi közérdek organuma.

Szolgáltuk és szolgálni fogjuk a vármegyét,
városunkat és az egyesek érdekeit is, mindenkor
azonban csak abban az irányban és azon az
uton, a melyen a tisztességes és becsületes em-
ber haladhat és a melyen csak egy végponton,
a hazaszeretet határán belül találkozhatunk, a mit
erősen igyekszünk körülbástyázni.

Szerkesztőségünk és munkatársaink oly gár-
dában egyesülnek erősen, hogy elveink és czél-
jaink mindenkor csak is a siker diadalára vezet-
hetnek bennünket.

A midőn tehát eddigi munkásságukat meg-
köszönjük és erre a jövőben is kerjük, az új
esztendő reggelén ehhez erőt és kitartást kívánunk
nekik.

Örömmel fejezzük ki szerencsekívánatainkat
előfizetőink és a nagyközség, valamint lap-
társaink előtt, kérve becses és hathatós támoga-
tásukat.

Istenünktől pedig azt kérjük: „Hozz reánk
vig esztendőt!”

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete deczember hó
27-én Dr. Kovács László polgármester elnöklésével köz-
gyűlést tartott, melyen a tisztviselőkn kívül jelen vol-
tak: Id Glauf Pál, Varga István, Baksay István, Soós
Gyula, Zachar Gusztáv, Ethey Frigyes, Sütő István id.,
Szabó József K., Szabó József mészáros, Singer S. Leó,
Szomolnok Antal, Soós Ferenc építész, id. Lévy Ist-
ván, Koreny Pál, Barányi Gusztáv, Grosinger Miksa,
Rábely Miklós, Varga Lajos, Dapsy József, Molnár Józ-
sef, dr. Baksay Dezső, Rónay Gyula, dr. Zehery István,
Csapó János, id., dr. Kármán Aladár, Csapó János ifj.

Az elnöklő polgármester üdvözlő szavakkal nyitotta
meg a közgyűlést, melynek első tárgya volt az alispán
rendelkezése a városi képviselőtestületi tagok választására

Halott az év is; csendes éjben
Virrasztom a halottat ébren.
Az óra míg végsőre lejt,
Lelkem szárnyát kibontogatja,
Ezer érzése, gondolatja
Támad; — jövőt álmódva sejt.

Majd vissza, visszazállva; ujra
A multba: fénye, mint borúja
Ábránd álmába visszatér.
Gondolva a letűnt időre,
Hő vágygyal egy rejtett jövőre:
Borút tél, sugárt esdve kér.

Jövő, jövő! álmak világa!
Hova epedve, hova vágyva
Csapongva száll a gondolat:
Árnyad mit rejt?! min át nem láthat.
Halandó szem?! mit lenge fátylad?!
Benned óra, perc, pillanat?!

Az eljövendő idők fátyla,
Mig nap napot, éjet éj váltja
A rohanó idők nyomán
Mig a hajnal követi alkony,
Pázsit újul, hervad a hanton,
Megfejtve lész a nagy talány?!

Álmodozó lelkeim, ne kérdezd!
Vegyüljön bár homály a fényhez
A tér, idő végtelenén
Vedd a fényt, árnyat, bizva, hittel,
Van gondviselés; nem vészett el.
Mienk, örök a hit, remény.

Borsody Béla

nézve. Elnökként Lukács Géza küldetett ki, s az alispán
a 28-án tartandó választás igazoló bizottságába Molnár
Józsefet és Széman Eudrét nevezte ki. A közgyűlés a
bizottságba a polgármester előterjesztésére id. Glauf Pált
és dr. Zehery Istvánt választotta be a bizottságba.

A szépeszeti bizottság javaslatot tett a Szutori-ut
mellett épült allami gyermekmenhely előtt utca kihasi-
tása tárgyában. E helyen 1500 □ öl terület 4500 koro-
náért eladó s ebből 600 □-öl utcának használatnak
fel, 900 □ öl pedig mint kisebb építkezési telek volna
értékesíthető. Ilykép a Jánosi ut a Szutori-uttal össze-
kötetné s ez mindenesetre előnyös volna a vásártérrel
való közlekedésre nézve is, bár a forgalmat a várostól
kissé elterelné.

A bizottság a Harom Rózsa épületének átalakítása
és teljes rendbehozatala érdekében is tett előterjesztést
olykép, hogy erre pályázat hirdettessék s a tervek némi
díjazásban részesüljenek.

A polgármester és a bizottság jelentését a közgyű-
lés helyeslőleg tudomásul vette s miután ingatlan vétel-
ről van első sorban szó, erre külön közgyűlésnek 30 nap
mulva való egybehívását mondotta ki határozatilag. —
A „Harom Rózsa” átalakítása ügyében pedig építési bi-
zottságot küldött ki, melynek tagjai a polgármester el-
nökléte alatt: Molnár József, Samarjay János, Baksay
István, Zachar Gusztáv, Tóth Béla, Törköly József, vá-
rosi mérnök, rendőrkapitány és főjegyző.

A polgári leányiskola 1903—1904. évi számadásait,
melyek végösszege bevételben és kiadásban egyaránt
11423 korona 63 fillér felülvizsgálat végett a felettes
hatósághoz felterjeszteni határozták.

A városi rendőrség és közbiztonsági bizottságok nézve
Frank Menyhért leg többet ígérővel megkötendő bérszer-
ződést jóváhagyólag záradékolta a közgyűlés.

A behajthatatlan községi pótdadókra nézve a köz-
gyűlés, a bizottság és a tanács indítványát elfogadta. E
szerint a községi pótdadóból 1908 korona 76 fillér, a
tiszti nyugdíjadóból 89 kor. 85 fillér törlése határozta
tott el, szaporulatként pedig a községi pótdadóra: 434
korona 5 fillér, a tiszti nyugdíjra: 17 korona 1 fillér
vételét fel.

A sárospataki főiskola segélyezés iránt beadott kér-
vénye általában rokonszenves fogadtatásra talált, a ma-
gyar nemzeti szellem és közművelődés erős váranak tá-
mogatására a város egyszersmindenkorra 200 koronát
szavazott meg, a miért Baksay István kir. tan. szép
szavakkal mondott köszönetet és elismerést.

Hricz Lajos, Krausz Teréz és Krausz Mária itteni
illetékességét a közgyűlés a tanács javaslatára megta-
gadta.

A gömörmezei muzeum multja és jelene.

II.

A muzeum osztályai.

A viszonyok ilyenén alakulása lehetővé tette a szak-
szerű munkát. Mindenek előtt tisztába kellett hozni első
sorban a meglevő, majd meg a gyűjtendő anyag beosz-
tásának kérdését, azaz mire van szüksége a vármegye
muzeumának?

Tekintettel arra, hogy a gazdasági osztály a jövő-
ben egy vidéki muzeumnak kiegészítő részét nem képez-
heti, mert sokkal nagyobb részt venne igénybe, semmint
a mennyi rendelkezésére állhat; de meg anyagának rom-
landósága sok gondot követel, különben is a 20 évi há-
nyattatás alatt az addig begyűlt szerves anyagok ugyis
tönkre mentek: fenntartása tehát a muzeum közvetlen
céljának nem felelhet meg.

Tekintettel továbbá arra, hogy a rimaszombati prot.
főgymnáziumban közel egy fél század alatt oly termé-
szetrajzi muzeumot sikerült létre hoznom, mely az ok-
tatás céljain felül Gömörvármegyének ásvány-, földtani,
növény- és állattani viszonyait elég gazdagon illusztrálja;
főlégsleg lenne egy városban két hasonló czélú intézmény
fenntartása. Ha majd sikerül a gömörmezei muzeum és
a főgymnázium közt a szükséges contactust létesíteni, az
érdeklődő közönség a természetiekre nézve ismeretvágyát
ott kielégítheti.

S bár az eredeti tervbe a tanügyi osztály is föl-
lett véve, tekintettel azonban arra, hogy egy tanszermu-
zeumnak alapját Groó Vilmos, akkori tanfelügyelő már
előbb vetette meg s a gyűjtemény a gömörmezei általa-

BERGER ADOLF

Rimaszombat, 1905. január 1.

divatáruházában a f. hó 7-én megtartandó uőgyleti estélyre rózsá-
szin francia batisztok jutányos áron kaphatók.

Kiváló tisztelettel

BERGER ADOLF.

Végül a polgármester a képviselőtestületnek boldog újévet kívánt, mely jókívánságot a képviselőtestület igaz szívvel viszonzva, élte a polgármestert s ezzel az 1904-ik évben utoljára tartott közgyűlés véget ért.

Művészeti és iparművészeti kiállítás.

Mult számunkban röviden érintve azt a szép kiállítást, mely a mult hét folyamán zárult, ígéretet tettünk, hogy a részletes tudósítást akkor fogjuk adni, midőn már az egész dologról egységes képet alkothattunk s mérlegelhetjük a mozgalom erkölcsi és anyagi hasznát. Jól esik szívünknek visszatérni rá, mint ahogy jól esik szép emlékeinket felújítani s azokkal időzni. Haszna a kiállításnak máris nyilvánvaló, megláttuk ismerőseink közül kik érnek rá, hogy lelkük magasabb ambícióit is szolgálják — megláttuk, hogy városunk és környékünk nem szűkölködik művészi tehetségekben, hogy van uri közönségünkben fogékonyság minden szép iránt és finom érzés a nyomorultakkal szemben. S ez nemcsak a kiállítókra de a látogatókra is vonatkozik. Felébresztették az érdeklődést és a kritikát — szóval ez az elmúlt két hét busásan megteremtette a maga gyümölcseit — részeseültek benne a rendezők, a kiállítók, a látogató közönség és a szegények, nyomorultak.

Beszámolókat azzal a csoporttal kell kezdenünk, a mi a legbecesebb: a képzőművészet termékeivel, mely csoport a kiállításban valóban becses, értékes és számra nézve is a legnagyobbak egyike volt. A nagyterem két átellenes fala a képektől volt elborítva, míg a pálmák közt egy-egy szobornú állította meg a nézőt.

A kiállítók legnagyobbja: *Holló Barnabás*, „Toldy“-jával szerepel, mely mint a művész többi más dolga, szintén magán hordja az oroszán köröm nyomait. A művet Gaal Emilné urasszony állította ki, kinek tulajdonát képezi.

Leghelyesebb lesz sorra venni a kiállítókat, mert csoportosítani ugyszólván lehetetlen; minden nagyobb talentum dolgozott több irányban; s kevesen maradtak meg szük határai közt egyetlenegy művészeti ágban.

A képek közt az első falon *Schwalm Nándor* főgimnáziumi rajztanár tűnik fel. — Mi látjuk az ő reklám nélküli, csendes munkálódását s tudjuk, hogy ő azok között a hivatásos fiatal festők közt van, a kiknek szép jövő áll nyitva művészetük megállapodásával, kiforrásával. A kiállított dolgai erős színérzékkel, jó szemről és nagy megfigyelő képességről tesznek biznyságot. Eredeti képei talán még jobbakk, mint azok, a hol reprodukál. A mi környékünkről sok kedves helyre ismerünk rá, így például a pokorági napütséset ut a maga markáns színeivel és bravuros kidolgozásával lep meg. A temető kapu oly módon van beállítva, hogy átviszi a nézőre a festő gondolatát, mely ezuttal mintha kissé szentimentális volna. Élénk a napütséset verenda, hol az árnyékproblémákat keresi s szépen oldja meg, s nagyon hangulatos a téli estszürkület, szép, harmonikus színezésével. Mind említésre méltók többi művei is, mert egyéniség bélyegét hordja magán valamennyi. De sajnos, a szük keretek miatt nem lehet rájuk nagyon kiterjeszkedni. Nem hagyhatom azonban néhány szép illusztrációját említés nélkül; ezek különösen a színezés élénksége és gondolatuk bensőségével tűnnek fel. Igen szép a *Loysch Ödön* igazgató számára készített tengeri tájképe még, hatalmas vászon s ha van valami baja, az csak az lehet, hogy nem eredeti, hanem másolat. De másolatnak elsőrangú.

Mindjárt a *Schwalm* nevével összefüggésben kell megemlékeznünk a gimnazisták kollektívájáról; ezt *Schwalm* rendezte s a diákok az ő vezetése mellett festetnek; szokatlan dolog ez: minden iskola termel ugyan részben elfuserált, részben sikerült rajzlapokat, de hogy a gimnazisták ne csak büntetéstől féltükben, hanem saját lelki gyönyörűségükre maguk munkálkodjanak művészi irányban: azt talán csak itt látjuk, a mi iskolánkban. Megható nézni azokat a sok szeretettel készített,

nos tanítógyesület tulajdona s azt most is külön kezelteti; a tanügyi osztálynak újból való létesítése és fenntartása merőben fölösleges.

Megmarad tehát: a régiségi-, az iparművészeti- és a szépművészeti muzeum.

Mert lehetetlen mellőzni egy vidéki muzeumnak a megyebeli néprajzi viszonyokat, melyeknek átalakulása immár annyira rohamos, hogy a közel multat is rendkívüli nehézséggel lehet csak reprodukálni, de sőt a népelet jellegének mozzanatait rögzíteni parancsoló szükség: a néprajzi osztály mulhatlanul felállítandó.

Amennyiben pedig már addig is több száz kötet könyv, folyóirat, valamint számos érdekes okirat került a muzeum birtokába; mivel látjuk, hogyan pusztulnak egyre a magánosok, családok kezén fenmaradt könyvgyűjtemények és a vandalizmust tovább közönnnyel nézni valóságos vétek; s mivelhogy ez a mai kultúra a régi irodalom alapján épült föl, már csak azért is méltó egybegyűjteni és megőrizni a mult idők eme tisztas emlékeit, hogy legyen a vármegyében egy központ, melyben ezek összegyűjtessenek. Így keletkezik majd a központi (megyei) könyvtár, mely ugy a kutató tudósok nyújt alkalmat és módot megfelelő buvárlataihoz, mint idővel kedvezőbb körülmények közt kiegészítve a modern — főleg a népies — irodalom termékeivel, a közönség részére olvasó termet nyitván, a közművelődésnek kiszámíthatatlan szolgálatot fog tehetni.

A vidéki muzeumoknak még az is hivatásuk, hogy összegyűjtsék a megyében megjelenő hirlapokat s a helyi nyomdák összes termékeit, nem mellőzve a legapróbb nyomtatványokat sem. Ennek kettős célja van: a vármegye irodalmi életét tünteti föl egyrésztől, míg a helyi typographia történetéhez adatokat szolgáltat másrésztől.

És vajjon mellőzheti-e egy vármegyei muzeum a vármegye kiváló jeleseinek emlékeit? A kegyelet parancsolja, hogy mindazt, mi ezeknek nemcsak életére s áldott munkásságára emlékeztet, lehetőleg a muzeumba gyűjtésük egybe. Hiszen a tárgyak látása a kegyelet ápolása mellett a látogatók lelkében ihletszerű érzést támaszt. Az osztályok sorába tehát a különítmények csoportját, mint a személyi emlékek osztályát fölvenni hazafiai kötelesség.

E szerint az osztályok ekként alakítandók: régiség-történelmi, iparművészeti, szépművészeti, néprajzi, emlékosztály, mely utóbbi ezuttal a Tompa-szobában nyer kifejezést s végül a könyv- és okirattár.

kipepecselgetett kis aquarellekkel s kimosdatott olajképeket, mennyi ambíciója s lelkesedése tapadhat egyikhez annak a fiatal gyereknek, kinek most kezd először de-rengeni valami a művészetről, a színekről. Ez a *Schwalm* érdeme, a melyért minden jó gondolkodású embertől köszönetet érdemel. E kis munkák közül több akad, mely sikerültnek mondható, néhány grafikus dolog pedig határozottan érzékre és hivatottságra mutat.

Kozák István néhány művészi olajképpel szerepel; tőle is csak művészi várhattunk s azt meg is kaptuk. Színezésével megkapó a „nyári alkony.“

Langenthal Lenke egyik elsőrangú kiállítója tár-latunknak. Művészileg kezeli a rajzot, a mi pedig nem kis művészet. Nemesak a technikája teljesen fejlett, hanem fellegása is, úgy, hogy nem tudtuk, mit csodáljunk inkább, az ábrázolt tájkép remek beállítását, vagy a vonalakat s azok szépségét. Legjobbban illusztrálja a művésznő sikerét az, hogy öt gyönyörű tollrajzát ugyszólván a megnyitási pillanatában elkaptokdák s most örül, a kinek egy is van birtokában. Van egy festett bársony munkája is, saját maga tervezte arabs-mintákkal, egy festett ládika és egy kis tamburin, melyen egy fiatal lány alak van festve, igen szép plain-aire kidolgozásban. A művésznő kiállítása valóban a tárlat egyik legfényesebb pontja volt.

Megkapó szép volt a *Szontagh Aranka* aquarell kiállítása; két üde, eleven és művészi egyszerűséggel megfestett tájkép s két tanulmány. Valamennyinek jellemzője az a páratlan kézügyesség és szép-érzék, a mit tanulni lehetetlenség. Virág-tanulmányai is elsőrendűek, nemkülönbön bőr és papír irómappai. Műveiről minden oldalról csak dicséretet s elragadtatást hallottunk, pedig 23 tárgyval szerepelt.

Hasonló elismerésben részesültek a *Stark Marietta* gyönyörű, Budapestben is szeltében ismert vízfestményei. Egy orgonaasztal oly megkapó módon festett meg, hogy az valóságban szenzációja volt a tárlatnak; erről az egy képről bizonyosan tud mindenki, a ki a kiállítást meglátogatta.

Csesznák Irma egy női tanulmány-fejlet szerepelt, mely csodás szépen van felvázolva; a kidolgozás nem teljes, mintegy félben maradt, de talán a képnek ártott volna is. E kép műbecse nagyon felette állt egy vidéki kiállítás niveaujának.

Ezen az oldalon még *Koreny József* csendélete érdemel említést.

A másik soron tulnyomóan aquarellek voltak kiállítva s itt mindjárt meg kell említenünk *Tóth Béláné Schulek Vilma* urasszonyt, mint a kiállítás lelkét és rendezőjét. A ki gyakran ott volt, csak az látta, hogy mennyi dologgal, mennyi kellemetlenséggel, izgatottsággal járt e nemes izlésű urasszonynak a tárlat rendezése, s azt hiszem, hozzátehetjük, hogy mennyi lelki gyönyörűséggel! S e mellett óriási részt vett maga is kiállított dolgaival; ha jobbra nézett az ember, egy vázát látott tőle, balra egy reliefet, elől szénrajzok, oldalt festményeket s az mind önálló, eredeti dolog. A képek közt két szénrajza, két tanulmány-fejlettel feltűnt, markáns, erős tónusban, biztos kezzel és figyelő szemmel megrajzolva. Gyönyörűek mintázott vázái, hol egyikken egy kalarábét, másikon gladiolust, harmadikon kigyókat használt fel díszítésül. Igen szépek voltak pointles munkái, két terítő és két párna, valamint bőr mappája, két képrámája, selyem festésű lámpaernyője és saját tervezésű mintázott villanylámpája. Mind szép, mind izléses és nemes feltogású mű. Igaz gyönyörűségünk telt munkálkodásának szemléltetésben.

Másik erőssége ez oldalon *Medveczky Erzsike*. A kik ismerik, azok előtt felesleges dolog az ő kiváló finom, tisztult izléséről beszélni; neki pedig valamennyi műve, minden tárgya ennek a jegyében született meg. Még kimondani is sok, 26 darabbal szerepelt, a nélkül, hogy a mennyiség a minőségnek hátrányára lett volna. Tulnyomóan aquarell festményei magasabb technikát és érzéket

Berendezkedés.

Ily situáció alapján fogtam a munkához. Megtehető anyagi segítség nélkül a tárgyak elhelyezése és szemléltetése alkalmas módon való kiállítása rendkívül nagy nehézséget okozott.

Három tárló, két falszelekrény, egy nagy asztal s egy kézi lépcső volt összes butorzatunk. Ide költözésünk óta a helybeli pénzintézet-k, különösen a rimaszombatitakarépenztár nagylelkű támogatása mellett a könyvtárat három, az iparművészeti osztályt két nagy polcos állványnyal, a régiségi osztályt nyolcz fiókos éremtárlóval, a szobrokat megfelelő talapatokkal, részben asztalokkal, a Tompa szobát nagy falszelekrénnyel láttam el, sőt a palaentológiai gyűjtemény is egy polcos állványra volt elhelyezhető. A helybeli főgimnázium szíveségéből pedig a nála fölöslegessé vált több rendbeli butor (két kisebb tárló, egy üveges szelekrény, egy fiókos, két falszelekrény s egy álló íróasztal) szerfölött megkönnyítette a tárgyak csoportos és szakszerű berendezését s a szemléltetnek megfelelő módon való kiállítását. Következése ennek az, hogy a látogató közönségben egyre fokozódik az érdeklődés s hogy az eddig elrejtett és muzeumba való tárgyak, nem ritkán félteve őrzött családi ereklyék az önzetlen áldozatkészség révén a muzeumba kerülnek. S míg a beköltözéskor a helyiség nagyon bőnek látszott, ma már mind az öt szoba zsufolásig megtelt.

E helyzetben a muzeum sokáig nem maradhat, mert a szépen megindult fejlődés folyamata mihamar fennakad és a gyűjteményekre ismét az elraktározás sötét képe borul.

Állandó otthonra s tágas termekre van sürgős szüksége a muzeumnak. Megfelelő helyiség hiányában nem juthatnak birtokába azok az értékes gyűjtemények, melyeket tulajdonosaik nagylelkűen a muzeumnak felajánlottak. Igy pl. *Terray István*, ez a buzgó régiség-gyűjtő csakis azon föltétel alatt ajándékozta ide a muzeumnak fölöttébe becses gyűjteményét, ha a muzeum tulajdonosa, a vármegye kellő biztosítékot nyújt a muzeum állandó fenntartásáról, mert nem akarja kockáztatni, hogy a nagy munkával s még több költséggel szerzett gyűjteménye valaha elkallódjék. Így gondolkodnak mások is.

Mikor országszerte minden jelentősebb vármegye, sőt város roppant áldozatkészséggel emelt a kultúra emez intézetének fényes palotát; midőn az állam maga is siet az ő erkölcsi és anyagi támogatásával mindenhová, hol lelkesedést s áldozatkészséget lát a közművelődés ezen

árulnak el. Olajfestményeinél a színek tisztasága és a tónusok lágyasága tűnik fel. Különösen szép üvegre festett két olajképe, s nagy virágmintái és csendéletek. Feltűnt keltett még két pareventja, egy festett szekrénye, kézimunkái közül különösen pointles zsebkendői, spanyol himzése s festett tányérjai. — Ő különben szintén buzgólkodott, hogy a kiállítás szép eszméje testet ölthessen s a kiállítás izléses berendezése, a tárgyak izléses szétválogatása az ő nagy érdeme is.

Színes képeivel nagy feltűnést keltett *Kozák Irén*, művészi hangulat, tudás ömlik el s technikája néha igazán pompás. Rőgtön el is kelt két olajképe. Sikerültek a *Ratkó Erzsé* virágmintái is, valamint csinos égetett ládikája, vázái és festett doboza. Ügyes dolgok a *Cseh István* urasszony által festett olajképek és üvegre festett virágok; e festményeknek a színezése, színmegválogatása feljegyzésre méltó. Magas fokon áll a dr. *Baksay Dezsóné* urasszony kályhaellenzője, porcellán tányér festése, fa faragása és égetése; különösen a kályhaellenző izléses, szép festménye tökéletes.

A festmények közül, bár nem színekkel pompázó, pompás a *Loysch Ödön* két faégetése, mely tájképeket ábrázol. A kidolgozás finomsága, a tónusok lágyasága műérték ad e tárgyaknak, s igazán nem iparművészeti, de képzőművészeti remek.

Szépek a *Koreny József* selyem, viz- és olajfestése is, valamint dr. *Kármán Aladár* névegre festett virágai. Izléses, csinos festményeket láttunk még *Czinke Ilonától*, *Bodon Józsefnél*, *Jurakó Gabitól*, *Szontagh Annától*, *Egry Fannitól* (különösen művészi aquarelljei selymen), *Szabó Lenkétől* és *Farkas Zoltánné* urasszonytól nagyon szép üveg festést.

A szorosán vett művészi részével a tárlatnak ezenel végeztünk. Nehéz ugyan a határt megvonni közte és az iparművészet közt, de talán mégis az ezután következő nevek az iparművészet és kézimunkák terén jelentősek, semmint a tulajdonképeni képzőművészetben.

Szép részét alkotta a tárlatnak a fa különféle, ezer módon más feldolgozása. Sok finomat és szépet láttunk e genre-ben.

Lenner Ferencz fafaragványai és lombfűrész munkái állnak első helyen, a kidolgozás finom, izléses voltával a kézügyesség bámulatos nála. Szépet alkotott e nemből *Stehlinsky Samu* is, legyezője, mely lombfűrész munka, igen csinos.

Dr. Kovács Lászlóné saját tervei után magyar stílusban teremtett néhány igen csinos dolgot, dohányzó asztala és ládája nagyon sikerült munka. Ugyancsak szép pointles gallérja is, mely már pesti kiállításon is feltűnt.

Hasonló irányban dolgozott *Rásky Jolánka* is; szép ládát, fali polcot állított ki, ezenkívül kézimunkákban is feltűnik pontos, rendes, szép dolgozása, mit pl egy esomóztott pompadour és maga tervezte czimbalomterítő is bizonyít.

Gyönyörű a *Neogrady Irén* (Jolsva) fa faragása is; fali szekrénye, fali polca és kazettája nagyon — nagyon szép. Csinos a *Krompechérné Madarász* Panna faragott és festett fali polca, képrámája, valamint sikerülteket alkotott selyem terítőjével és bársony égetésével is.

A dilettánsok közül szép tárgyakat állítottak ki *Fekete Mihály*, *Szabó Lenke*, *Szontagh Anna*, *Uhrini Kovács Mária*, *Illés Ilona*, *Matolcsy Pál* és különösen szép itt is a finom izlésű *Langenthal Lenke* doboza. Egy szép, gondos munkát mutatott be thea asztalával dr. *Krausz Gyuláné*. Csinosak a dr. *Baksay Dezsóné* kottatartója, tálcája, *Beliczky Böske* tálcája, doboza.

Hivatásos kiállítók is voltak e nemből, u. m. derék iparosaink. Igy *Klemba József* asztalos, ki egy pompás nyolczszögletes berakott asztalt, három faragott képrámát s egy faragott ládát állított ki a szakértő biztos kezével és jartasságával. *Molnár Gerőnek* hasonló pompás dolgai *Klembaéival* együtt mindjárt bevökelt is lettek.

Itt említjük még meg *Hlosek Jánost*, ezt a fiatal gyereket, ki máris egy kis művész, a nélkül, hogy va-

oltára körül; lehetetlen, hogy a nagynevű Gömör-Kisbontvármegye közönnnyel nézze ez országos mozgalmat, lehetetlen, hogy fényes multját meg ne őrizze azokban az emlékekben is, melyeknek a megyei muzeum helyét ad s azokat időtlen időkig a jövő okulására megőrzi.

Vidéki muzeumok.

Hogy ezen országosan megindult nagymértékű mozgalom mit eredményezett, legyen elég néhány példára utalni.

A mult század hatvanas éveiben keletkezett felsőmagyarországi, most már kassai muzeum drága kincseit alig van, a ki nem látta volna. Rohamos fejlődése remek palotájának kiépítése vált szükségessé. Mily anyagi áldozattal jött létre, elképzelhető. Hiszen csak a beruházásra kapott az államtól harmincezer koronát segitsegül.

A kis Tolnavármegye már a milléniumkor félmilliót áldozott a közművelődés oltárára. Muzeumi épülete, melyhez az állam 116000 korona segitsegét adott, a lángoló lelkesedés műve. Maecenásai: *Apponyi Sándor* gróf megbecsülhetlen értékű és fáradhatlan munkása *Wosinszky Mór* gazdag gyűjteményeinek (450000 drb. állománya 11 teremben), valamint a vármegye családjának, egyeseknek önzetlen hozzájárulásával sikerült megteremteni a szegzárdi muzeumot, mely immár a vármegye méltó büszkesége.

Vagy csak a közel borsod-miskolci muzeumba pillantsunk, mely 4 éves fennállása alatt öt hatalmas termet tölt be nagy értékű gyűjteményeivel. Ennek az egyesületnek közművelődési, tudományos és irodalmi munkássága országszerte elismerésben részesül.

Főlemlítem e csak legújabbban keletkezett mozgalmat Hontvármegyében? Muzeumnak alapját *Zubovits Fedor* százazreket érő gyűjteményével vetette meg s az épületre 32000 koronát ajánlott föl. Ott van *Temesvár*, mely kulturpalotájára összesen 260000 koronát adott. Ott *Békés-Csaba*, *Nagybánya*, *Versce*, *Selmeczbánya*, hogy a régiebbeket ne is említsem, mind serény munkát végeznek e téren. Messze vezetne egybíránt, ha elő akarnám sorolni azokat a vármegyéket és városokat, melyeknek lelkes hazafiassága, önzetlen áldozatkészsége s kitartó munkássága hozta létre azon fennálló s nagy részben virágzó vidéki muzeumokat.

laha tanult volna. Vert vasmunkái, mint pl. egy hollandus halászfő, mécses tartó, képráma és tálcája kérdemlők teljes elismerésüket. Munkái majdnem mind elkelték. Másik iparosunk *Csapó János* cipész-segéd, ki egyes rajzaival s két festett bársonyterítővel vívott ki magának sikert. *Loffay József* kőműves-segéd pedig szép rajzaival tünt ki, különösen egy bárony párnához készült, nagyított rajzával. Nagyon örülünk, hogy felemlítettük e neveket, mert azok az emberek, kik szabad időjüket ilyen foglalkozásokra használják fel, megérdemlik ezt, megérdemlik, hogy minden ember megszorítsa becsületet kezüket.

A agyagmunkákban *Tóth Béláné Schulek Vilma* urasszony alkotott művészt, mint már említettük volt. De szépek nagyon a *Schulek Erika* férjezett *Krompecher Ödön*né vázái is; egyik a szőlő, másik a virág motívumait hordja magán. Ugyancsak ő állított ki egy pompás, bőr rátét munkával ellátott szűr-kabátját, mely osztatlan elismerést vívott ki magának és készítőjének. Szép a *Loysch Ödön*né urasszony tála és a *Szabó Lenke* égetetlen, csinos vázái.

A női kézimunkákban az első hely, messze kimagaslóan *Uhrini Kovács Mária*t illeti. Ha művei nem volna határozottan kézimunkák, a művészesportba kellett volna a nevét helyezni. — Mert az bámulatos, a mire képes. Kiállított 42 szebbnél szebb dolgot; az ember nem tudja, melyiket nézze előbb. Asztalfutói, falvédői, párnái, faldíszei, milieui — csodások, páratlanok. Nem tudjuk méltánú illetésesen, csak annak adunk kifejezést, hogy bársak itt lenne közöttünk, tanítani és példát adni, hogy hogyan lehet valaki ott is művész, a hol igen kevésre akadunk: a női kézimunkákban. Semmi sablon, semmi közönséges dolog — minden egyéni és eredeti. A közönség méltányolta is működését s kifejezést adott megbecsülésének azzal, hogy munkái nagy részét nem engedte visszajutni hozzá, hanem megvásárolta.

*Samarjay János*né urasszony szép ablakvédőt és arany himzést állított ki. *Tomcsányi Mária* csinos asztalterítőt és pintles terítőt. Igen ügyes volt a *Gerley Julia* nagy varrott szőnyege.

Kitűnt szép, izléses munkáival különösen *Jeszó Sári*. Asztaldíszre pávák díszítéssel, fehér selyemre tüftesítve, áttört selyemmel dolgozott kongré futója, páczolt női fejés doboza, festett asztalkája, égetett bársony párnája, mind-mind művészi tehetségéről tettek ékes bizonyítást. Ki kell emelnünk a kiállítás létesítése és rendezése körül szerzett nagy érdemét is *Loysch Ödön* és *Loysch Irén* kézimunkái, bőr, selyem, bársony párnái, faldíszei, festett napernyők, futó s bársony vasalású terítője a legszebb munkák közé tartoztak. Különösen élénk feltűnést keltett applikációs asztalterítőjük. *Alcay Emma* (Igló) a tárlat egyik kitűnősége, pompás szövött szőnyeget adott és remek kézimunkákat. *Ráróssy Gyuláné*, *Lengyel Ilona*, *Lukács Margit*, *Tomcsányi Mária*, dr. *Schwartz Károlyné*, *Topscher Anna*, *Frenda Anna*, *Szentmiklóssy Ilona* és *Schwetz Margit*, különösen utóbbi kalotaszegi és himzett terítőivel igen szép darabokat produkáltak. Szép volt és eredeti dolog *Jakovetz Ilonának* pompadourja és kivarrt csicsóné kendője, valamint *Reisz Nelli* (Nagyócze) régi magyaros terítője. *Dr. Bleier Leoné*, *Csegedy Mariska*, *Benyó Béláné*, *Kubinyi Anka*, *Beliczky Böske*, *Szabó Károlyné* szintén hozzájárultak, hogy a kiállítás színvonala minél magasabb legyen. *Stirnberg Katinka* pintles gallérjával, *Fülep Margit*, dr. *Cziner Miksáné*, *Kovács Albertné* hasonló szép dolgokat állítottak ki. Feltűnő szép volt dr. *Krausz Gyuláné* bőr párnája, himzett párnája, bőr mappái s pintles munkái; nagyon sikerült dolgokat adott dr. *Zehery Istvánné*. *Lőcsei Lukovits Margit* filigrán fonásaival tünt ki, *Institőrissz Manczi* pedig pompás lapos himzésű terítőjével. A *Huszt* Ilona kézimunkái általános tetszésben részesültek, ajánljuk is őt a nagy közönség szíves figyelmébe pontos, rendez munkáiért, *Braun Julia* és *Sarkány Malvin*, de különösen *Hollósy Anna* magyaros himzése, kalotaszegi varrottas s többi munkái, *Lakatos Margit* czibabom terítője, *Szentmiklóssy Ilona* oltárterítője szintén figyelmet érdemel. Saját tervezésű *Egressy Danielné* ajtófüggönye, özv. *Bernát Gyuláné* reczemunkája s izléses, szép dolgok, *Szigyártó Mária*, *Glauf Anna*, *Margit*, *Ilona* és *Institőrissz Maresu* himzései és más kézimunkái. *Kriszó Jolán* remek szövésű zongora takaróját tette bámulat tárgyává.

Ezzel hosszú referádánk végéhez ért. Sok szépet, jót láttunk s örül a szívünk azon a szép erkölcsi és anyagi sikeren, melyet igyekeztünk, illetve igyekezett a lelkes rendezőség megközelíteni.

A kiállítás berekesztéséről dr. *Kovács László* polgármester intézett a védnöknő *Samarjay János*né urasszonyhoz szép beszédet, melyben megköszönte, hogy az ő, mint a rendezőség lekötő szíveségét, megható ügybuzgalmát. A védnöknő a buzgó rendezőséget éltetve, berekesztette a kiállítást.

S ezzel elmúlt De mi is azt mondjuk a lelkes rendezőknek, a mit a polgármester, azt mondjuk a képeknek, műtárgyaknak, a kiállítóknak és a közönségnek: a viszontlátásra — minél előbb!

A kiállítás anyagi eredménye 448 korona 69 fillér, az összes sorsjegyek elkeltek s miután a belépő díj igen kicsiny volt, a felülfizetés tetemesen előmozdította az eredményt. A kiállított tárgyak száma több volt 400-nál, a látogatók száma felül a 900-on.

Végeredményben összefoglalva a látottakat, tapasztaltakat — a szívünk valami melegséggel telik meg. Az az összhang, egyöntetűség, a mi a kiállítás lefolyása alatt mindvégig uralkodott úgy a rendezőségben, mint a közönségben, még sok leendő szépnek és jónak biztos záloga. Megidült a forrongás, hál' Istennek, az eszmék birodalmában, mindenütt ezt látjuk, s ez áldáshozóbb, lelket, szívet termékenyítőbb bármely más forradalomnál. Mert az eszme, a gondolat örök életű s az örökkévalóságához, habár kis mértékben is, just formálhat az, a ki az eszmét s a gondolatot szolgálja. Gy—y.

Ujévi üdvözlések megváltása. Rimaszombat és vidéke jótékony négyelete és a gömörmezei magyar közművelődési egylet javára tett adományokkal az újévi üdvözlést megváltották és ez uton kívánunk boldog újévet a következők: *Samarjay János*né 2, *Samarjay János* 2, *Molnár József* 2, *Molnár Józsefné* 2, *Baksay József* 2, *Institőrissz Endre* és neje 2, *Dapsy József* 2, *Dr. Löcherer Tamás* 2, *Dr. Löcherer Tamás* 2, *Szabó*

Elemér 2, *Dr. Szabó Károly* 2, *Vozáry György* 2, *Süteő István* 2, *Lengyel György* és neje 2, *Bornemisza Lászlóné* 2, *Bornemisza László* 2, *Dr. Fernet Gyula* 2, *Máriássy László* 2, *Máriássy Lászlóné* 2 k, *Róth Lajos* és neje 2, *Fabry János* 1, *Baksay István* 2, *Ki-bonthy József* 2, *Geduly Géza* 2, *Tigerman* és *Euyedi* 2, *Stech Kálmán* és neje 2, *Dr. Baksay Dezső* és neje 2, *Toth Béla* és neje 2, *Medveczky Sándor* 2, *Medveczky Sindorné* 2, *Szentgyörgyi Kemény Erzsébet* 1, *Kerekes Dezsóné* 2, *Gede István* és neje 2, *Kubinyi Aladár* 2, *Kubinyi Bertalan* 2, *Kubinyi Bertalané* 2, *Kubinyi Ferenc* 2, *Druisner György* 2, *Szakall Vince* 2, *Szakall Vincéné* 2, ifj. dr. *Institőrissz Endre* és neje 2, özv. dr. *Szabó Samuné* 2, *Gaal Emil* és neje 2, id. *Glauf Pál* és neje 2, dr. *Zehery István* és neje 2, *Frank Menyhért* 1, dr. *Krausz Gyula* 2, dr. *Kármán Aladár* és neje 2, dr. *Cziner Miksa* és neje 2, *Terray István* 2, *Frits Ferenc* 2, *Boezkó Dániel* és neje 2, dr. *Ráróssy Gyula* és neje 2, dr. *Meskó Miklós* és neje 2, ifj. *Batta György* 2, dr. *Lichtschein Adolf* és neje 2, dr. *Kovács László* és neje 2, *Hamaliar Lajos* 2, *Kálniczky Gézané* 1, *Pitta Lipót* és neje 2, *Schulhof Pál* és neje 2, dr. *Veinberger Rezső* 2, dr. *Gauf Pál* és neje 2, *Kern Adolf* és neje 2, *Rónay Gyula* 1, dr. *Bleyer Leó* és neje 2, *Eperjessy József* és neje 2 és idb. *Rábely Miklós* 2 korona.

Ujévi üdvözlések megváltása Jolsván. A szokásos új évi üdvözléseket a jolsvai siketnéma és vakok intézete javára az alábbiak megváltották s ez uton kívánunk összes ösmerőseiknek boldog új évet: *Basilides Gusztáv*, *Schutzter Antal*, *Szénaussy Béla*, *Szilvassy László*, *Podbraczký Endre*, *Tndly József*, *Tak-pénzt*, *Szobonya József*, *Kuna Aurél*, *Lokcsánszky Lajos*, *Belics János*, özv. *Rudnay Lajosné*, *Frank Herman*, *Czibur Emil*, *Fridmann Áron*, *Klein Samu*, *Osváth Mihály*, *Porubszky Imre*, *Baltazár János*, *Zvajcz Károly*, *Ormisz Károly*, *Csernok Lajos*, *Demeter Jakab*, *Czibur Imre*, *Schwarz Ferenc*, *Róth Antal*, *Muránszky Soma*, *Glósz András*, *Glósz László*, *Habányi József*, *Czeglédy Lajos*, *Benko János*, *Piacsek Rezső*, *Biok Zoltán*, *Dabrowszky Miksa*.

Hirek és vegyések.

Boldog, örömteljes újévet kívánunk lapunk t. előfizetőinek, olvasóinak és munkatársainak. Rimaszombat, 1905. január 1.

„Gömör-Kishont” szerk. és kiadóhivatala.

Személyi hírek. Hámos László főispán folyó hó 30-án hivatalos ügyei elintézése céljából városunkban időzött. — *Farkas Ábrahám* országgyűlési képviselőnk Budapestről hazaérkezett és pár napig idehaza időzik.

Alapítvány. A jótékonyágáról messze földön ismert főúr: *Andrássy Dénes* gróf, a helybeli jótékony négyesület lelkes elnökehez: *Samarja János*né urasszonyhoz 1000 koronát küldött azon megítéssel értesítés kíséretében, hogy e fejedelmi összeggel az egyesület alapító tagjainak sorába lép. A nemes grófnak ez önkéntes és ezáltal annál megtisztelőbb elhatározása jöleső örömet keltett a jótékony négyesület tagjai körében. Hiszen a jótékony főúrnak e kitüntető figyelme újabb bizonyossága annak, hogy a mi nemesszívú hölgyeink a legjobb irányban munkálkodnak és, hogy az egyesület vezetése a legjobb kezekben van. Üdvözlöljük őszinte örömmel a gróftól nemes cselekedeteért, a nő egyesületet pedig a méltán megérdemelt kitüntetésért!

Királyi kitüntetés. *Schwarz Armin* putnoki körorvost, ki orvosi működésének félszázados évfordulóját ez évben töltötte be, ő Felsőre a közegészségügy terén szerzett érdemei elismerésül a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. A jól megérdemelt legfelsőbb kitüntetésre a tisztas öreg ur, ki teljes odaadással és lelkiismeretességgel működik hivatása terén, valóban rászolgált.

Négyeleti multság. Nagyban folynak a készülődések a január 7-iki négyeleti thea estélyre. A rendezés körül egy lelkes hölgybizottság fáradozik élén *Samarja János*né urnóval. Arról értesülünk, hogy a legfényesebb sikerre van kilátás, amennyiben nemcsak városunkból, de a vidékről is sokan készülnek. Minthogy azonban azt is hallottuk, hogy oly hírek keringenek, mintha a multság drága lenne, e sorok utján adjuk a közönség becses tudomására, miszerint az ételek és italok vendéglői áron alul fognak elárúsíttatni és egyéb kiadásal a közönség nem lesz terhelve. — A multságra szóló meghívót közöljük:

„**Meghívó.** Rimaszombat és vidéke jótékony négyesülete 1905. január 7-én a kaszinó összes termeiben jótékonyesté thea estélyt rendez, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja az elnökség. Belépti-díj személyenként 2 korona. — Kezdeté este 8 órakor. — Felülfizetéseket köszönettel fogadunk és hírlapilag nyugtázzunk.”

Megbízás. A földmívelési m. kir. miniszter leiratot intézett a városhoz, melyben tudatja, hogy a város legtöbb adófitézők jegyzékébe felvett m. kir. állami földmívelési iskolát a képviselőtestületben *Fekete Pál* igazgató fogja képviselni.

Eljegyzés. Özv. *Erdélyi János*né bájós és kedves leányát *Ilonát* eljegyezte december hó 25-én *Leotyán* István kassai posta- és táviró tiszt. Gratulálunk!

Városi képviselőválasztások. A hat év előtt megválasztott városi képviselők mandátuma lejárván, december hó 28-án ejtett meg városunkban a választás, mely iránt nem mutatkozott különösebb érdeklődés. — Csendben és rendezten folyt le a szavazás mind a két kerületben. A városházán *Lukács Géza* elnököl s *Baksay István*, *Barna Imre*, *Szabó Elemér* és dr. *Glauf Pál* voltak a bizalmi férfiak. Jegyzőkönyvvezető *Komlóssy István* volt. Itt beadott 141 szavazat s a rendes tagokként kandidáltak csaknem valamennyien kaptak annyi szavazatot. Megválasztottak: Rendes tagokká: *Abonyi Pál*, *Baksay István*, *Boezkó Dániel* (uj), *Jaczkó Pál* (uj), *Lukács Géza*, *Singer S Leó* és *Zachar Gusztáv*. Póttagok: *Kovacs István* (uj), *Loysch Ödön* (uj). *Kishonthy József* és *Széplaky Lajos*. — Az I. kerületben az állami elemi fuiskolában szavaztak. Itt *Baksay Dezső* dr. volt az elnök; bizalmi férfiak: *Sodó Ferenc* építész, *Szabó József* (Kozma), *Szomolnokyi Antal* és *Varga István*. A jegyzőkönyvet *Török Pál* vezette. Itt 119 szavazat adatott be s megválasztottak: Rendes ta

gokká: Ifj. *László János*, idb. *Lévay István*, *Rónay Gyula*, *Szabó József* (Kozma), *Szabó József* mészáros, *Szabó József* adószedő és *Varga Lajos*. Póttagokká: *Szabó István*, *Eszényi Gyula*, *Benyó Béla* s *Koronyi Pál*.

Elismerés és dícséret méltán megilleti a helybeli m. kir. posta és táviró hivatal szorgalmas és ügybuzgó tisztviselőit és egész személyzetét abból az alkalomból, hogy a lefolyt karácsonyi ünnepek alatt az óriási torlódás dacára a forgalmat ügyesen és kifogástalanul lebonyolították. Derék levehordóink még a karácsony előtt délután érkezett küldeményeket is kézbesítették s minden tőlük telhetőt elkövettek, hogy ne legyen senkinek szomorú karácsonya a miatt, mert a részére érkezett küldemény nem kézbesített.

Halálozás. Özv. *Vajda János*né szül. *Peresz Julianna*, *Vajda István* m. kir. állami pénzügyi végrehajtó édesanyja decz. 30-án 60 éves korában elhunyt. A tisztas polgárosszony halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

Ajándék. Nagyszerű meglepetésben részesült a jolsvai „Chazár András” intézet igazgatósága a karácsonyi ünnepek alatt. Az intézet messze földön híres fővédnöke: gróf *Andrássy Dénes* szerezte ez újabb örömet az intézetnek, ajándékozván neki a saját és áldott emlékü hitvese gyönyörű és művészi kivitelű arczképét. Az óriási nagyságu olajfestmények életnagyságu alakban tüntetik fel a két nemes lelket, amint anyagi szívtükben isteni nyugalommal egymással szemben ülnek. Újabb bizonyítéka ez úgy a nemes grótnak, mint fenkölt lelkü tanácsosának: *Sulyovszky István* igazgatóknak az intézet iránt való kifogyhatatlan jószáguknak. — Nemes szívük sugallta tettüknek az ég áldása legyen a jutalmuk.

A Polgári olvasóköri választmánya december 29-én *Rábely Miklós* elnöklésével az 1904 ik évben utolsó ülését tartotta. Az előírt jelentések után felolvasták gróf *Andrássy Dénes* halálirátat, melyben a temetésen való részvételért a körnek köszönetet mond, majd a megtartott multságok és a borkezelés eredményéről való beszámolást, valamint a megtartott kötvény-sorsolást vették tudomásul. Sajnálattal vette a választmány tudomásul a *Kohuth Lajos* könyvtárnok leköszönését s neki elismerést és köszönetet mondva, utódjául *Bodor Lászlót* választották meg. *Komáromy Géza* tanárnak pedig legutóbbi szép és tartalmas felolvasásáért hálás köszönetet szavaztak.

Adományok. Rimaszombat és vidéke jótékony négyesületének elnökségéhez az árvák karácsonyfájára újabban özv. *Balogh Samuné* Serkéből 5 koronát, özv. *Darvas Pálné* pedig Hanvárol ruhaneméket küldött. Fogadják a nemes adakozók ez uton is az elnökség hálás köszönetét.

Megyebizottsági tagválasztás. A vármegyei igazoló választmány egy pár kerületben a választást megsemmisítette, illetve pótválasztást rendelt el. A pótválasztások december 28-án ejtettek meg. Megválasztottak a *rimaszécsi* kerületben: *Vattay László* és *Frits Ferenc*, a *ráhói* kerületben: *Hanko György* és *Micske Gusztáv*, a *bánrévei* kerületben: *Tornay János* és *Osváth Dániel*, a *pohorellai* kerületben: *Brodzsky Gyula*, az *alsósajói* kerületben: *Dienes Barna*, a *várgedei* kerületben: *Kubinyi Andor* és *Fodor Ferenc*.

Karácsonyfa ünnepélyek. A mint a kezeink közt levő tudósításokból látjuk, szép karácsonyi ünnepélyeket rendeztek az idén Rimaszécsen és Ragályon. — Rimaszécsen december 24-én 32 szegény lelenz gyönyörűségére *Stubendek Lajos* tanító állított a róm. kath. iskola termében karácsonyfát *Krakovics János*né és *Pap Andrásné* urnók közreműködésével. Előadtak egy karácsonyi színművet is és résztint az így befolyt jövedelemből, részint jótékony adakozásokból felruházták s játékszerekkel látták el a szegény árvákat. Szép tettük magában hordja a jutalmat! — Ragályon *Szabó Ágoston* nyug. kuriai tanácselnök és neje szül. *Ragályi Sarolta* tették lehetővé 50—60 koronás adományukkal, hogy a róm. kath. és ev. ref. felekezetek gyermekei karácsony estén szintén gyönyörködhettek a lelkészek *Drescsik János* róm. kath. plebanos és *Osváth Dániel* ev. ref. lelkész urak által felállított karácsonyfában. Követésre méltó példák!

Jótékony előadás Losonczon. A losonczy kath. négyelet 1905 január hó 7-én a „Városi Vigadó” termeiben táncszal egybekötött jótékonyesté előadást rendez, melynek érdekes műsora ez: 1. Megnyitó. Előadja a cs. és kir. 25-ik gyalogezred zenekara. — 2. Allegorikus élőképek. Bemutatás zenekísérettel. — 3. *Uránia* előadás. Az *Andrássy* Nagyszonyjai és koronájok *Franciska* grófné. Vetített képekkel, ének-, dal- és zenezámmal kísért felolvasás. Irta, előadásra alkalmazta és felolvassa: *Komoróczy Miklós*. — 4. *Palotás-tánc*. — 5. Népnyelvi imitációk. Összegyűjtötte és előadja: *Komoróczy Miklós*.

Uj postaügynökség. Nándorvölgyön új postaügynökség egedélyeztetett, a mi az ottani járási főszolgabírói hivatalnak és a nagyközönségnek előnyére szolgál.

Vadászat. A rimamurány salgótarjáni vasmű-rezvénytársaság nagy kiterjedésű szelcei erdősegeiben december hó 28., 29. és 30-án 3 napig tartó sikeres hajtóvadászat volt, a melyen egy nagyobb társaság vett részt és számos vaddisznó és őz került terítékre. — December hó 30-án pedig báró *Luzsénzky Henrik* oszgyáni nagybirtokos rendezett sikeres hajtóvadászatot „Széplak” nevű pusztáján, hol szintén több nyul, fácán és róka esett.

Karácsonyfa-ünnepély. A garamvölgyi járásban a nándorvölgyi iskolában december 24-én igen szép karácsonyfa ünnepély folyt le. *Golda Lipót* tanítója az érdem. ki nagy buzgalommal és sikeresen oktatja a különféle nyelvű gyermekeket a zengzetes magyar szóra s ez ünnepélyen is tiszta magyar nyelven dícsőítették *Krisztus* születésének emlékét s hálásan megköszönték a gyermekek a vidékről érkezett ajándékokat is.

A rozsnói szabaddélv-párt december hó 27-én megalakult. Egyhangulag választotta meg a gyűlés elnöknek *Markó Sándor* drt. helyettes elnöknek *Pösch Gyulát*, alelnököknek *Feymann Lászlót* és *Krausz Nándort*, jegyzőkné *Komoróczy Miklóst* és *Pösch József* drt. Megalakították a mintegy negyven tagból álló végrehajtó bizottságot is.

Gondatlanság. November hó 3-án Tiszolczon Szakács Mihályné rövid időre kiment a házból s ezalatt oly nagy füst keltekezett, hogy a házból hagyott 11 hónapos kis Szakács Mária megfúlt. December 28-án a bíróság ítélkezett a gondatlan anya felett s öt napi fogházra ítélte. Az asszony mindjárt le is ülte a büntetést.

Értesítés. Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség tudomására, miszerint a „Három-Rózsa” vendéglőt 1905. év január hó 1-től szab. Rimaszombat városától újabb hat évre, valamint a *Széchenyi kerti vendéglőt* és a *Júrdót* szintén hat évre bérbe vettem; mely utóbbi is magam kezelendém, és főtörökvesem az leend, hogy ugy vendéglőimet mint a fűrdőt a lehető legfigyelmesebb szolid vezetés és kezeléssel a nagyérdemű közönségnek kellemessé tegyem. Mit midőn szerencsém van közhírré tenni, tisztelettel kérem a nagybecsű pártfogást, mely után vagyok kiváló tisztelettel — Rimaszombat, 1904. december 31. *Frank Menyhért*

Nyugtázás. A Toth Béláné urasszony által rendezett iparművészeti kiállítás jövedelméből a rendező bizottság „Rimaszombat és Vidéke jótékony Négyesülete” elnökségének 100 koronát pillanatnyi szükség enyhítésére kiosztandó segélyezésekre, 100 koronát a „Napközi-Otthon” javára alapítványul adott át. Öszinte, forró köszönet érte! *Az elnökség.*

Betörő oláh cigányok. Az itteni szőlőbirtokosok már évek óta bosszusan tapasztalják, hogy a szőlőkümben levő házikókat feltörik s onnan minden elvihető dolgot ellopnak. 1904. december hó 8-án a Vályi Ferencz, Percz Barna, Kandler Miklós és Soós Gyula borházát törték fel s a véletlen úgy hozta magával, hogy Bartos János és Urczikány Flórián csendőrök arra járva, meglátták Sárközi Pál és Oláh Guram cigányokat, mikor a szőlőkümben bujkáltak nagy csomagokkal. Utánuk indultak s Urczikány futott utánuk, mert a felhívásra nem állottak meg, csak akkor, mikor a csendőr löni akart, megijedtek és követték Urczikányt a város házára. A lopás beigazolást nyert s december hó 28-án a törvényszék Kolbay Sándor elnöklésével ítélkezett a vizsgálati fogságban levő cigányok felett. Szavazó bírák voltak: *Pongrácz Dezső és Velez Ferencz.* A vádhatóságok dr. *Mészáros István* kir. ügyész képviselte. A két vádlottat büntőnek mondták ki 2 rendbeli bevezetést és két megkísérelt lopás büntetésben s 7-7 havi börtönrre ítélte a két cigányt, kik megnyugodtak előbb, aztán felebbezést jelentettek be, azután alkudozni akartak a bírósággal, végül fenyegetőztek, hogyha kiszabadulnak, minden pénzét feltörnek a városban.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

vendégei, ismerősei és jóbarátainak
Rimaszombat, 1905. január 1.

FRANK MENYHÉRT.

a „Három Rózsa” szálloda bérloje.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

vendégei, ismerősei és jóbarátainak
Rimaszombat, 1905. január 1.

GEDE ISTVÁN,

a „Tompá” szálloda bérloje.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

vendégei, ismerősei és jóbarátainak
Rimaszombat, 1905. január 1.

GÖMÖRI EDE. szállodás.

Nyilt-tér.)*

Nyilatkozat.

A „Gömör-Kishont” című lap 1904. évi 50-ik számában megjelent nyilatkozatom értesülésem szerint Grünwald Adolf urnak csak is ez év december 26-ik napján jutott tudomására. Minthogy pedig tudomásvetel után Grünwald ur magyarázatot kéretett tőlem s minthogy időközileg meggyőződést szereztem arról, hogy Grünwald Adolf ur semminemű becsületére nézve hátrányos ténnyel el nem követett, azzal nem is valószínű; magyarázatul és elégtételül a fent idézett nyilatkozatomnak reá vonatkozó sértő részét ezennel visszavonom.

Kelöti Jakab.

*) E rovatban közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

Kiadó lakások.

Rimaszombat legélénkebb közlekedési vonalán, a **Ferencozi-utca 6. szám** alatti házban egy ujonnan átalakított 3 szobás utcazi és egy 2 szobás udvari lakás; továbbá: a **Deák Ferencz-utca 10. szám** alatt a Tompa Mihály utcazara nyíló ujonnan épült 3 szobás lakás és egy külön álló 1 szobás lakás irodahelyiséggel is alkalmas, a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel együtt **1905. év május hó 1-től bérbe kiadó.**

Együttal tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint az ezidei **saját termésű,** kiváló jó minőségű és zamatú **almágyi uj boraimnak** pecsételt üvegekben **eladását megkezdtem.**

Valódi almágyi uj bor 1 literes üveg . . . **45 kr.**
Valódi almágyi ó pecsénye bor 1 literes üveg **60 kr.**
Üvegre külön letét **5 kr.** **Benyó Béla.**

Olcso bevasárlás mindennemű

varró-gépekben,

ugy családok, mint iparosok részére, valamint minden nemű varrógépekhez való alkatrészeket a legjobb minőségben **mélyen lezállított áron** ajánlunk.

TIGERMAN és ENYEDI,

5-^{*} Rimaszombat.

Eladás előnyös részletfizetésre is.

Eladó ház beltelekkel.

Putnokon a Kavics-utczán egy mindennek megfelelő három szobás jó lakás és az utcazara nyíló üzlethelyiség, pincze és egyéb melléképületek 1224

□-öl területtel együtt örök áron eladó.

Ertekezhetni lehet **Putnokon Arany Lajos**

tulajdonosnál. 4-5

STURMANN I. P.

műeszközre berendezett lipitói túrógyára
MURÁNY-HOSSZURÉTEN.

U. p **Murány-Alja, Gömörmegye.**

Különlegességek:

kokoval, klenóczy és murányi osemegesajtok.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget legújabb létesített lipitói túrógyáram megnyitáról tisztelettel értesíteni. Mint egy legelső lipitói sajtgyárnak 20 éven át volt gyári vezetője terjedelmes szakmabeli ismeretekkel és tapasztalatokkal rendelkezve, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemű vevőközönségemnek a sajtgyár minden egyes nemében, de különösen pedig a lipitói juhturó és osemegesajtokban a legjobb minőségű áruval lehetek szolgálatára.

Köztudomású azon tény, hogy a lipitói juhturó minősége nem annyira a gyártás módjától, mint azon körülménytől függ, hogy a nyers sajt készítéséhez szükséges tej milyen takarmánnyal élő juhtól nyeretik. Hosszú évek során át szerzett tapasztalataim azon meggyőződésre juttattak, hogy a gömöri hegyek illatos szénájával táplálkozó juhtoktól nyert tej legelső sorban alkalmas a legjobb ízű és legtáplálóbb sajtok előállítására. Ezen nagy előnyt kihasználandó, szemeltem ki gyáram telepítésére a gömöri vidéket.

Amidőn tisztelettel felkérem t. ezimet, engem egy próba megrendeléssel szerencsétlení, van szerencsém gyártmányaim különlegességét, **elsőrendű lipitói osemegesajtokat 100 kilogramonként 100 koronával, 5 kilogramonként pedig 5 kor 50 fill. helyben ajánlani. Póstabödönökre 10% tára számittatik.**

A megrendelések utánvétel mellett, a legnagyobb pontossággal t. vevőim teljes megelégedésére postafordultával elintéztetnek.

Mielőbbi b. megbízásaiért esedezve s magamat szives figyelmébe ajánlva, maradok kitünő tisztelettel
Sturmann I. P.

Veszek tölgyerdőt!

Tölgyerdők — melyek bodnarak részére alkalmas **dongafát,** valamint egyéb **mű- és talpfát** szolgáltatnak — készpénzfizetés mellett megvételnek. — Erdőtulajdonosok felkérésnek kimerítő ajánlataikat **Neuwirth Ferdinand** takereskedő nevére **Szatmárra** ezimezni.

3-3

Hirdetmény.

1931. sz. — **Klenócz** nagyközségre nézve az 1892. évi XXIX t. cz. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a teleknyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, ezen hirdetmény azzal a felszólítással tétetik közé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886 évi XXIX. t. cz. 15. és 17. §§ ai alapján, ide értve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII t. cz. 5 és 6 § a a) pontjában foglalt kiegészítést is, valamint az 1889 évi XXXVIII. t. cz. 7. § a és az 1891 évi XVI t. cz. 15. § a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886 évi XXIX. t. cz. 22 § a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják e végől törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1905. évi június hó 22-ik napjáig bezárólag, a teleknyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elteite után indított törlési keresetet, annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, kik az 1886 évi XXIX. t. cz. 16 és 18 §§ ainek esetében, — ide értve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII t. cz. 5 és 6. §-aiban foglalt kiegészítést is, — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellent mondással élni kívánának, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1905 évi június hó 22 napjáig bezárólag a teleknyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk figyelembe vételni nem fog.

3. Hogy mindazok, kik az 1. és 2. pontban körülírt intézkedéseken kívül, az eljárás és ennek folyán történt bejegyzések által előbb nyert jogokat bármily irányban is sértve vélik, — ide értve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 16 § a alapján történt bejegyz. sét sérelmesnek találják, — e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó kérvényeiket a teleknyvi hatósághoz **1905. évi június hó 22. napjáig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható határidő eltelte után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek is, kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerű másolatot csaloltak, vagy azt pótlólag benyujtják, az eredetieket a teleknyvi hatóságnál átvehetik

Rimaszombati kir. törvényszék mint teleknyvi hatóság 1904. december hó 11-én.

1-3.

Pongrácz. kir. törvsz. bír.

Bérbeadó vizimalom.

Ismeretlen tartózkodású **báró Vay Aloyzia** sánkfalai vizimalma az 1906 ik év január 6 tól — esetleg a mostani haszonbérlelővel megegyezés mellett előbb is — jelen alakjában megfelelő kijavítással, esetleg hengermalommá kiépítve kellő biztositék és a befektetési tőke 6% ának az eddigi haszonbéri összegben felül jövedelemként biztositása mellett egyezségileg megállapítandó időre haszonbérbe adatik, esetleg örök áron is eladó, kérem a haszonbérletre vagy venni akarókat, hogy ajánlataikat hozzám ezimezve **1905-ik évi január hó végéig** beadni sziveskedjenek.
Rimaszombat, 1904. december hó 30.

Molnár József,

mint ismeretlen tartózkodású
br. Vay Aloyzia ideiglenes gondnoka.

Legjobb karácsonyi és ujévi ajándék az ékszer.

Legjobb karácsonyi és ujévi ajándék az ékszer, melynek örökké maradó emléke van.

A közelgő ünnepek alkalmából **mélyen lezállított áron ajánljuk** dús választéku óra- és ékszerárúinkat, u. m. **arany-, ezüst- és ingaórákat.**

Arany, ezüst és drágakő ékszereket, aranylánczok, fűfüggők, karkötők, broschék, aranygyűrűk és **mindenféle ékszer ujdonságok olcsóbb és drágább kövekkel,** valamint valódi ezüst és chinaezüst árukat.

TIGERMAN és ENYEDI,

órák és ékszerészek Rimaszombat, a m. kir. államvasutak pályáórási.

Hirdetmény.

3388. sz. — A m. kir. igazságügy minister 1904. évi november hó 12 én kelt 36859/I. tk. 1904. I. sz. a. elrendelte, hogy a tornallyai kir. járásbírószág mint tkvi hatóságához tartozó **Hét** község egész területére nézve a teleknyvi helyesbítés és a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzése céljából az 1892. évi XXIX. t. cz. s illetve az 1893. évi 19661/I. M. rendeletben szabályozott eljárás foganatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben **1905. évi márczius hó 2-án d. e 9 órakor** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyve ben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a teleknyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás tolyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de teleknyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsennek, hogy az átírásra az 1886 évi XXIX t. cz. 15-18. és az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5. 6. 7. és 9 §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó teleknyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésre engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintőn az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék illetve, hogy törlési engedély nyilvántartása végett a kiküldött előtt jelenjen meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

Kir. járásbírószág mint telekvi hatóság Tornallyán 1904. évi december hó 17. napján.

1-3

Basilides. kir. aljárásbíró.

Hirdetmény.

429. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tornallyai kir. járásbírószágnak 1904 évi Sp. 253/3 számú végzése következtében **Gescheit Herman** javára **Kossúth József** ellen 124 korona s járuléai erejéig 1904. évi augusztus hó 16 án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 840 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: buza és gabona nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírószág 1904. évi V. 241/4. számú végzése folytán 124 korona tőkekövetelés, ennek 1903 évi december hó 2-ik napjától járó 5% os kamatai, 1/3 % váltó díj és eddig összesen 70 kor. 15 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig **Csizben, a helyszínen leendő eszközölésére 1905. évi január hó 9-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel bivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbb igazónekek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszecs, 1904 évi december hó 20-án.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.